คู่มือการปฏิบัติงาน
งานบริการการแพทย์ฉุกเฉิน
(หน่วยกู้ชีพ-กู้ภัย)

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก
อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

คำนำ

ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๑ โดยมีสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการ การประสานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉินร่วมกัน อันจะทำให้ผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงระบบการแพทย์ฉุกเฉินอย่างทั่วถึง เท่าเทียม มีคุณภาพมาตรฐานโดยได้รับการช่วยเหลือและรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์มากขึ้น ตามพระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ วรรค ๒ บัญญัติไว้ว่าเพื่อส่งเสริมการมีบทบาทตามความพร้อม ความเหมาะสม และความจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน (กพฉ.) สนับสนุนและประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ทั้งการรักษาพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉิน ไม่ว่าเป็นการรักษาในสถานพยาบาลหรือนอกสถานพยาบาล และถูกกำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๑ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการการแพทย์ฉุกเฉินระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ตอบข้อหารือการดำเนินงานระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินงานบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ได้ ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๑.๓/๖๕๘ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ และตามประกาศคณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน เรื่อง หลักเกณฑ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

การให้บริการรักษาพยาบาล ผู้บาดเจ็บและเจ็บป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ ก่อนนำส่งโรงพยาบาลเป็นบริการขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับ และเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ (๑๙) กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในเรื่องการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานในการให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก จึงได้ทำคู่มือการปฏิบัติงาน งานบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ-กู้ภัย) ขึ้น เพื่อใช้เป็นคู่มือในการทำงานทั้งระดับหัวหน้างานและผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการจัดทำรายละเอียดของการทำงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานไว้ใช้อ้างอิงมิให้เกิดความผิดพลาดในการทำงาน และเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้เกิดความสะดวก และประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบงาน

นายจุลลจิตร ทองทิพย์
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คู่มือการปฏิบัติงาน งานบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ-กู้ภัย) งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์เป็นแนวทางการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้น จนสิ้นสุดกระบวนงาน และเพื่อช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีระบบ ลดข้อผิดพลาดจากการทำงาน และลดเวลาในการทำงานช่วยให้งานเสร็จเร็วขึ้น รวมถึงการช่วยลดเวลาในการทำงานช่วยให้งานเสร็จเร็วขึ้น รวมถึงการช่วยลดปัญหาของการทำงานหลายมาตรฐาน มาเป็นการทำงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน เนื้อหาสาระของคู่มือนี้ประกอบด้วย ภารกิจการแพทย์ฉุกเฉิน กระบวนการทำงาน รายละเอียดของงาน มาตรฐาน คุณภาพงาน การติดตามประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการปฏิบัติงาน และเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลในการปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉิน

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของระบบการแพทย์ฉุกเฉินกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑

๒. วัตถุประสงค์ ๒

๓. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒

๔. คำจำกัดความ ๒

๕. อาการเจ็บป่วยฉุกเฉิน ๔

๖. หลักเกณฑ์มาตรฐานในระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ๔

- ผู้ปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินเบื้องต้น
- รถปฏิบัติการงานการแพทย์ฉุกเฉิน
- ความเร็วในการขับขี่รถปฏิบัติการงานการแพทย์ฉุกเฉิน

๗. ภารกิจด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ๖

๘. มาตรฐานในการปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉิน ๖

๙. ขั้นตอนการปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉิน ๖

๑๐. การติดตามและประเมินผล ๗

๑๑. สรุปขั้นตอนการรับแจ้งเหตุและออกปฏิบัติหน้าที่งานการแพทย์ฉุกเฉิน ๘

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของระบบการแพทย์ฉุกเฉินกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเทศไทยมีระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โดยใช้หมายเลขฉุกเฉิน ๑๖๖๙ รับแจ้งเหตุผ่านศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการจังหวัด ซึ่งจะมีบริการให้คำปรึกษาทางการแพทย์ และส่งรถบริการการแพทย์ฉุกเฉินระดับต่างๆ ตามความรุนแรงของอาการผู้ป่วยฉุกเฉิน นำส่งโรงพยาบาลที่มีศักยภาพและใกล้ที่สุด เพื่อช่วยเหลือรักษาอย่างทันท่วงที หน่วยปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉินส่วนใหญ่เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยอื่นๆ เช่น โรงพยาบาลของรัฐ / เอกชน และมูลนิธิ เป็นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นหน่วยงานที่เป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินงานและบริหารจัดการการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดบริการการแพทย์ฉุกเฉินสำหรับประชาชนในท้องถิ่น

งานบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย) องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก มีบทบาทภารกิจในการบริหารจัดการให้บริการประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องหรือช่วยเหลือให้ถึงโรงพยาบาลได้ทันท่วงที โดยส่งต่อผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุ-เจ็บป่วยฉุกเฉิน ไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลตามสิทธิ์การรักษา หรือโรงพยาบาลที่ใกล้เคียงที่สุด ตามระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน เพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ซึ่งได้เปิดให้บริการโดยการจัดตั้งหน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ขึ้นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก เรียกใช้บริการโดยโทร ๑๖๖๙ หรือ โทร ๐๔๒-๒๑๙๒๙๖ บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยมีอาสาสมัครกู้ชีพที่ผ่านการอบรมแล้วเป็นผู้ให้บริการประจำหน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย ในรอบปีที่ผ่านมามีจำนวนสถิติผู้ใช้บริการ ดังนี้

ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (ต.ค.๒๕๕๔ – ก.ย.๒๕๕๕) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๕ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ (ต.ค.๒๕๕๕ – ก.ย.๒๕๕๖) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๑๔๓ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ (ต.ค.๒๕๕๖ – ก.ย.๒๕๕๗) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๒๐๖ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ (ต.ค.๒๕๕๗ – ก.ย.๒๕๕๘) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๒๓๑ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ (ต.ค.๒๕๕๘ – ก.ย.๒๕๕๙) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๓๒๘ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ (ต.ค.๒๕๕๙ – ก.ย.๒๕๖๐) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๓๘๕ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ (ต.ค.๒๕๖๐ – ก.ย.๒๕๖๑) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๓๓๕ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ (ต.ค.๒๕๖๑ – ก.ย.๒๕๖๒) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๓๘๒ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ต.ค.๒๕๖๒ – ก.ย.๒๕๖๓) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๔๒๙ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ (ต.ค.๒๕๖๓ – ก.ย.๒๕๖๔) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๔๗๑ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ (ต.ค.๒๕๖๔ – ส.ค.๒๕๖๕) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๔๑๗ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ (ต.ค.๒๕๖๕ – ก.ย.๒๕๖๖) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๕๓๒ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ (ต.ค.๒๕๖๖ – ก.ย.๒๕๖๗) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๕๒๒ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๘ (ต.ค.๒๕๖๗ – ก.ย.๒๕๖๘) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๕๔๗ ครั้ง
ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ (ต.ค.๒๕๖๘ – ก.ย.๒๕๖๙) มีผู้รับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๗๓๗ ครั้ง

คู่มือการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการทำงานทั้งระดับหัวหน้างานและผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการจัดทำรายละเอียดของการทำงานในหน่วยงานนั้นๆ อย่างเป็นระบบและควบถ้วน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งเพื่อเป็นหลักฐานแสดงวิธีการทำงานที่สามารถถ่ายทอดให้กับผู้ที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ พัฒนาให้การทำงานเป็นมืออาชีพ และใช้ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งแสดงหรือเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอก หรือ ผู้ใช้บริการให้สามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากกระบวนการที่มีอยู่เพื่อขอรับบริการที่ตรงกับความต้องการ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้หน่วยกู้ชีพ-กู้ภัย อบต.หายโศก มีระบบบริหารจัดการในงานบริการรับ – ส่งผู้บาดเจ็บป่วยฉุกเฉินและประสบอุบัติเหตุ อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปปฏิบัติได้

๒.๒ เพื่อให้ประชาชนที่เจ็บป่วยฉุกเฉินและประสบอุบัติเหตุได้รับบริการการแพทย์ฉุกเฉินที่มีมาตรฐานอย่างทันท่วงที

๒.๓ เพื่อเตรียมพร้อมปฏิบัติการในเขตพื้นที่ รอรับแจ้งเหตุฉุกเฉินต่างๆ และรายงานเหตุการณ์ call center ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๒.๔ เพื่อลดอัตราเสี่ยงต่อความพิการหรือเจ็บป่วยที่รุนแรงและการเสียชีวิตจากการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยฉุกเฉินลงได้

๒.๕ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบได้เข้าถึงบริการของสถานพยาบาลที่เหมาะสม หรือสถานพยาบาลที่มีศักยภาพสูง โดยการรับ – ส่งผู้บาดเจ็บและเจ็บป่วยฉุกเฉิน ของเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมการช่วยเหลือผู้ป่วยเบื้องต้น ประจำหน่วยกู้ชีพที่รวดเร็วอย่างเท่าเทียมกัน

๓. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สนับสนุนหรือกำหนดให้การแพทย์ฉุกเฉินเป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. ประกาศสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนการดำเนินงานและบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๓

๕. ประกาศสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๖. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๒๘๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่องการดำเนินงานและบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินของ อปท.

๔. คำจำกัดความ

"ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน" หมายถึง ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินภายนอกโรงพยาบาล

"ระบบการแพทย์ฉุกเฉินท้องถิ่น" หมายถึง ระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับท้องถิ่น อันประกอบด้วยการดำเนินงานหรือบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดให้มีการปฏิบัติการฉุกเฉิน การศึกษา การฝึกอบรม การค้นคว้า และการวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมิน การจัดการ การรักษาผู้ป่วยฉุกเฉิน และการป้องกันการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นฉุกเฉิน ที่มีการดำเนินการในท้องถิ่นนั้นให้สัมพันธ์สอดคล้องกัน โดยรวมถึงการจ่ายเงินจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และที่ได้รับการอุดหนุนจากกองทุนการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน และอุดหนุนหรือเป็นค่าชดเชยให้แก่ผู้ปฏิบัติการ หน่วยปฏิบัติการหรือสถานพยาบาลที่ดำเนินการเกี่ยวกับการแพทย์ฉุกเฉินในท้องถิ่นนั้น ตลอดจนการกำกับดูแลผู้ปฏิบัติ หน่วยปฏิบัติการและสถานพยาบาลปฏิบัติการฉุกเฉินในท้องถิ่นนั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และมาตรฐานที่ กพฉ. กำหนด โดยต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นนั้นด้วย

"การบริการการแพทย์ฉุกเฉิน" หมายถึง การให้บริการรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ โดยมีบุคลากรที่มีความรู้ออกปฏิบัติการ พร้อมรถพยาบาลที่มีเครื่องมือในการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐาน หลังการรักษาแล้วมีการนำส่งโรงพยาบาล โดยมีการประสานงานอย่างเป็นระบบ

"ผู้ป่วยฉุกเฉิน" หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการป่วยกะทันทันซึ่งเป็นภยันตรายต่อการดำรงชีวิต หรือการทำงานของอวัยวะสำคัญ จำเป็นต้องได้รับการประเมิน การจัดการและการบำบัดรักษาอย่างทันท่วงทีเพื่อป้องกันการเสียชีวิตหรืออาการรุนแรงขึ้นของการบาดเจ็บหรืออาการป่วยนั้น

"ปฏิบัติการฉุกเฉิน" หมายถึง การปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน การรับรู้ถึงภาวะการเจ็บป่วยฉุกเฉิน จนถึงการดำเนินการให้ผู้ป่วยฉุกเฉินจนถึงการดำเนินการให้ผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการบำบัดรักษาให้พ้นภาวะฉุกเฉิน ซึ่งรวมถึงการประเมิน การจัดการ การประสานงาน การควบคุมดูแล การติดต่อสื่อสาร การลำเลียงหรือขนส่งผู้ป่วย การตรวจวินิจฉัย และการบำบัดรักษาพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉินทั้งนอกสถานพยาบาลและในสถานพยาบาล

"หน่วยปฏิบัติการ" หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน ได้แก่ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลรัฐหรือเอกชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานพยาบาล องค์กรเอกชน มูลนิธิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นๆ ที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน

"ผู้ปฏิบัติการ" หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแพทย์ฉุกเฉิน ตามที่คณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉินกำหนด ให้รวมหมายถึง บุคคลใดที่ปฏิบัติการฉุกเฉินนับตั้งแต่บุคคลผู้พบเห็นเหตุการณ์ ผู้ช่วยเหลือตลอดจบผู้ประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยฉุกเฉิน

"ชุดปฏิบัติการ" หมายถึง ชุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการฉุกเฉิน ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติการ พาหนะ เวชภัณฑ์ เครื่องมือต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉิน ประเภทของชุดปฏิบัติการต่างๆ เป็นไปตามที่สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติกำหนด ได้แก่

๑ ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องตัน (First Responder Unit : FR) หัวหน้าชุดปฏิบัติการเป็นผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องตัน (First Responder) และทีมปฏิบัติการที่เป็นผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น รวมอย่างน้อย ๓ คน

๒. ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินระดับตัน (Basic Life Support Unit : BLS) หัวหน้าชุดปฏิบัติการเป็นเวชกรฉุกเฉินระดับต้น (Emergency Medical Technician - Basic : EMT-B) และทีมปฏิบัติการที่เป็นเวชกรฉุกเฉินระดับต้นหรือผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องตัน รวมอย่างน้อย ๓ คน

๓. ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินระดับกลาง (Intermediate Life Support Unit : ILS) หัวหน้าชุดปฏิบัติการเป็นเวชกรฉุกเฉินระดับกลาง (Emergency Medical Technician - Intermediate : EMT-I) และทีมปฏิบัติการเป็นเวชกรฉุกเฉินระดับกลาง เวชกรฉุกเฉินระดับตัน หรือผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น รวมอย่างน้อย ๓ คน

๔. ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินระดับสูง (Advance Life Support Unit: ALS) หัวหน้าชุดปฏิบัติการเป็นเวชกรอุกเฉินระตับสูง (Emergency Medical Technician-Paramedic : EMT-P) หรือพยาบาลกู้ชีพ (Pre Hospital Emergency Nurse : PHEN) หรือแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Physician : EP) หรือแพทย์ (Physician) และทีมปฏิบัติการที่ เป็นเวชกรฉุกเฉินระดับกลาง เวชกรฉุกเฉินระดับต้นปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น รวมอย่างน้อย ๓ คน

๕. อาการเจ็บป่วยฉุกเฉิน

อาการเจ็บป่วยฉุกเฉิน ที่ต้องนำส่งโรงพยาบาล มีดังนี้

- หมดสติ ไม่รู้สึกตัว ไม่หายใจ
- เป็นไข้สูง ตัวร้อนเฉียบพลัน
- ชักเกร็ง ชักกระตุก
- ปวดท้อง ท้องเสีย ท้องเดิน อุจจาระร่วง
- เจ็บหน้าอก หายใจหอบเหนื่อย
- หายใจไม่สะดวก หายใจลำบาก อ่อนเพลีย
- วิงเวียนศีรษะ หน้ามืดเป็นลม คลื่นไส้อาเจียน
- หมดสติ ช็อก ซึม สะลึมสะลือ
- เจ็บท้องคลอดกะทันหัน คลอดฉุกเฉิน
- ตกเลือด เลือดออกทางช่องคลอด
- ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะเป็นเลือด
- กินสารพิษหรือยาพิษ
- อุบัติเหตุจราจร (รถล้ม รถชนทุกชนิด)
- ตกจากที่สูง หกล้ม ของมีคมบาด
- ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกสัตว์กัด ถูกแมลงต่อย
- ไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
- อาหารเป็นพิษ สิ่งแปลกปลอมเข้าหู คอ ตา จมูก
- อาการแพ้ต่างๆ เช่น แพ้ยา แพ้อาหาร ลมพิษ
- แขนขาอ่อนแรงครึ่งซีก พูดไม่ชัดแบบปัจจุบันทันด่วน
- มีโรคประจำตัว แล้วมีอาการฉุกเฉินต้องพบแพทย์

๖. หลักเกณฑ์มาตรฐานในระบบการแพทย์ฉุกเฉิน

ระบบงานการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย) องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ปัจจุบันใช้ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น FR (First Responder) และอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ EMR (Emergency Medical Responder) โดยการจ้างเหมาบริการผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ซึ่งกำหนดมาตรฐานไว้ ดังนี้

๖.๑ <u>ผู้ปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินเบื้องต้น</u>

คุณสมบัติพนักงานจ้างเหมาบริการ

๑. คุณสมบัติเฉพาะ

จ้างเหมาบริการผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินเบื้องต้น (FR : FIRST RESPONDER) ๒๔ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรอาสาฉุกเฉินทางด้านการแพทย์ (EMR : Emergency Medical Responder) ๔๐ ชั่วโมง หรือ หลักสูตรที่สูงกว่า พร้อมมีวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรรับรอง และผู้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานขับรถพยาบาล ต้องมีใบอนุญาตขับรถยนต์ด้วย พร้อมทั้งผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน ต้องสามารถแจ้งเหตุ ขอความช่วยเหลือ และรายงานการปฏิบัติการ ประเมิน สถานการณ์ และสภาพผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน ปฐมพยาบาล จัดการทางเดินหายใจ ช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน ห้ามเลือด การยึดตรึง การเคลื่อนย้ายผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินทั้งโดยใช้ และไม่ใช้อุปกรณ์ ตลอดจนการคัดแยกขั้นต้น เมื่อเกิดภัยพิบัติได้อย่างถูกต้อง

๒. คุณสมบัติทั่วไป

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) เป็นชาย หรือ หญิง มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป

(๓) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ ในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ในด้านการแพทย์ฉุกเฉินเบื้องต้นต่างๆ

(๔) เป็นผู้มีสุขภาพที่ดี แข็งแรง สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ดี

๖.๒ รถปฏิบัติการงานการแพทย์ฉุกเฉิน

๑. ติดสัญญาณไฟวับวาบสีแดง-น้ำเงิน และสัญญาณเสียงไซเรน พร้อมอุปกรณ์เครื่องขยายเสียงตามที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยใช้สัญญาณไฟและเสียง ตามประเภทผู้ป่วยฉุกเฉินดังนี้

(๑) ผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน ให้ใช้สัญญาณไฟฉุกเฉินและเสียงไซเรนตลอดการเดินทาง

(๒) ผู้ป่วยเจ็บป่วยฉุกเฉินทั่วไป ให้ใช้สัญญาณไฟฉุกเฉิน และเปิดเสียงไซเรนเป็นระยะเมื่อต้องการขอทาง

(๓) ผู้ป่วยไม่ฉุกเฉิน เปิดสัญญาณไฟฉุกเฉิน งดใช้เสียงไซเรน

(๔) งดใช้สัญญาณทุกกรณี เมื่อมีขบวนหรือเข้าเขตงดใช้เสียง

๒. มีการติดตั้งสัญญาณไฟวับวาบและสัญญาณเสียงไซเรนอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

๓. ติดตั้งอุปกรณ์การสื่อสาร วิทยุสื่อสาร ประเภท คลื่นหลักและกำลังส่งตามที่กำหนด

๔. มีการแบ่งส่วนพื้นที่เพื่อการบำบัดรักษา ขนส่ง เคลื่อนย้ายกับส่วนผู้ขับและสามารถสื่อสารระหว่างสองส่วนได้ ส่วนที่ใช้เพื่อการบำบัดรักษาอยู่ส่วนด้านหลังผู้ขับ มีประตูสามารถปิดล็อคได้สนิท และมีพื้นที่เพียงพอสำหรับ

- การจัดวางผู้ป่วยพร้อมเตียงในลักษณะนอนราบ
- การปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินอย่างเพียงพอ
- ความสูงเพียงพอและสะดวกในการปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน
- ที่นั่งสำหรับผู้ปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยได้อย่างสะดวก
- มีที่จัดเก็บอุปกรณ์การแพทย์อื่นๆที่จำเป็นอย่างเป็นสัดส่วน เป็นระเบียบและปลอดภัย ไม่หลุดร่วงปลิวออกจากที่จัดเก็บ
- พื้นที่ส่วนรักษาพยาบาลมีแสงสว่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติการฉุกเฉิน

๖.๓ ความเร็วในการขับขี่รถปฏิบัติการงานการแพทย์ฉุกเฉิน

๑. ผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน ใช้อัตราความเร็วมากกว่าอัตราความเร็วที่กฎหมายกำหนด ในเขตชุมชน ไม่เกิน ๔๕ กม/ชม. และนอกเขตชุมชน ไม่เกิน ๙๐ กม /ชม.

๒. ผู้ป่วยเจ็บป่วยฉุกเฉินทั่วไป ใช้อัตราความเร็วที่กฎหมายกำหนด ในเขตชุมชน ไม่เกิน ๘๐ กม./ชม. และนอกเขตชุมชน ไม่เกิน ๙๐ กม./ชม.

๓. เมื่อขับผ่านทางแยก จะต้องไม่ใช้ความเร็วเกินกำหนด ไม่ว่าผู้ป่วยจะอยู่ในภาวะใดก็ตาม

๔. เมื่อขับผ่านทางแยกไม่ว่าจะมีสัญญาณไฟจราจรหรือไม่ จะต้องขับผ่านด้วยความระมัดระวัง

๕. เมื่อขับผ่านทางแยก ที่เป็นสัญญาณไฟแดง หรือผ่านทางรถไฟ จะต้อง หยุด ก่อนที่จะขับต่อไปด้วยความระมัดระวัง

๖. ในถนนที่มีหลายเลน การเปลี่ยนเลน ให้ปฏิบัติเหมือนการขับรถผ่านทางแยก

๗. เมื่อมีความจำเป็นต้องขับรถย้อนศร ให้ใช้ความเร็วไม่เกิน ๓๐ กม./ชม.

๘. ผู้ขับขี่ต้องขับขี่ด้วยความระมัดระวัง และเป็นไปตามมาตรา ๙๕ ของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๕๐

๗. ภารกิจงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน

งานการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย) องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก มีภารกิจการดำเนินงานบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินให้ประชาชนในพื้นที่ ให้พร้อมปฏิบัติงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง อย่างทั่วถึงและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งสถานการณ์ปกติและภัยพิบัติ โดยมีการบริหารจัดการ ดังต่อไปนี้

(๑) ศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการจังหวัด โดยรับแจ้งเหตุ ผ่านหมายเลขสายด่วน ๑๖๖๙ และสั่งการจ่ายรถบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ในระบบการแพทย์ฉุกเฉินของจังหวัดอุดรธานี ในการให้บริการประชาชนที่เจ็บป่วยฉุกเฉินในพื้นที่

(๒) จัดบุคลากร ให้ปฏิบัติหน้าที่ในชุดปฏิบัติการฉุกเฉิน ตามมาตรฐานการแพทย์ฉุกเฉิน โดยมีการปฏิบัติงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งจัดเป็นผลัด ๑๒ ชั่วโมง หรือตามความเหมาะสม แต่ต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานปฏิบัติการฉุกเฉิน

(๓) จัดทำเอกสารรายงานการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการฉุกเฉิน เพื่อเบิกค่าชดเชยปฏิบัติการฉุกเฉิน โดยส่งรายงานการปฏิบัติการ ทุกสิ้นเดือน ไม่เกินวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป เมื่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จะโอนเงินเข้าบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๘. มาตรฐานในการปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉิน

๑. งานการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย) องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก ช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินประชาชนเขตพื้นที่ และพื้นที่ใกล้เคียงในระยะ ๑๐ กิโลเมตร หรือ ได้รับแจ้งขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายงานการแพทย์ฉุกเฉินในเขตพื้นที่อำเภอบ้านผือ

๒. งานการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย) องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก รับแจ้งเหตุจากศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการจังหวัดอุดรธานี โดยมีแม่ข่ายเป็นศูนย์สั่งการจังหวัดอุดรธานี และโรงพยาบาลบ้านผือ

๓. งานการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย) องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก รับแจ้งเหตุผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน ทาง ๑๖๖๙ หรือ โทร ๐๔๒-๒๑๙๒๙๖ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๙. ขั้นตอนการปฏิบัติงานการแพทย์ฉุกเฉิน

ขั้นตอนการออกปฏิบัติหน้าที่ มี ๓ ลักษณะ ดังนี้

<u>กรณีที่ ๑</u> ประชาชน แจ้งเหตุทางโทรศัพท์ โดยตรง

(๑) ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน สอบถามข้อมูล ใคร เป็นอะไร ที่ไหน อย่างไร และเบอร์โทรติดต่อกลับ

(๒) เมื่อทราบข้อมูลแล้ว ก่อนออกเหตุ โทรขอเลขสั่งการจากศูนย์อุดรธานี ๑๖๖๙ หรือ วิทยุไป

(๓) เมื่อพบ ผู้ป่วยแล้ว ให้ประเมินสภาพผู้ป่วย ทำการช่วยเหลือ และนำส่ง โรงพยาบาลบ้านผือ

(๔) ขณะนำส่ง ผู้ป่วย ให้รายงานข้อมูลทางวิทยุกับโรงพยาบาลบ้านผือ ทุกครั้ง

(๕) เมื่อผู้ป่วยถึงโรงพยาบาลบ้านผือแล้ว ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน กรองข้อมูลการปฏิบัติงานและนำสมุดบันทึกให้ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลบ้านผือ ประเมินผลการปฏิบัติงาน

(๖) รอผลการรักษาผู้ป่วย นอน / ส่งต่อ / กลับบ้าน

(๗) เมื่อถึงหน่วยกู้ชีพ อบต.หายโศก ส่งรายงานผลปฏิบัติงาน ศูนย์สั่งการจังหวัดอุดรธานี

กรณีที่ ๒ ศูนย์สั่งการจังหวัดอุดรธานี แจ้งเหตุทางวิทยุ หรือ โทรศัพท์

(๑) ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน จดบันทึกข้อมูล ใคร เป็นอะไร ที่ไหน เลขที่สั่งการ เวลาสั่งการ เบอร์โทรติดต่อ

(๒) เมื่อทราบข้อมูลแล้ว สามารถออกเหตุได้เลย และปฏิบัติตามขั้นตอน (๓) – (๗) ของกรณีที่ ๑

กรณีที่ ๓ เป็นเหตุนอกเหนือภารกิจที่รับผิดชอบ

(๑) ขอรับการช่วยเหลือ กรณีเพื่อไปรับ-ส่ง ผู้ป่วย นอกเขตพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน จดบันทึกข้อมูล รายงานขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชา และปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการใช้รถยนต์ของทางราชการต่อไป

(๒) ขอรับการช่วยเหลือ กรณีเพื่อไปรับศพผู้เสียชีวิต จาก สถานพยาบาล หรือ สถานที่ต่างๆ ในเขตพื้นที่ หรือ นอกเขตพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน จดบันทึกข้อมูล รายงานขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชา และปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการใช้รถยนต์ของทางราชการต่อไป

(๓) ขอรับการช่วยเหลือ กรณีเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการจราจร เพื่อป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในเขตพื้นที่ หรือ นอกเขตพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน จดบันทึกข้อมูล รายงานขออนุญาตจากผู้บังคับบัญชา และปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการใช้รถยนต์ของทางราชการต่อไป

(๔) ขอรับการช่วย กรณีเมื่อเกิดเหตุอัคคีภัย ในเขตพื้นที่ หรือ นอกเขตพื้นที่ ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน จดบันทึกข้อมูล รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และร่วมออกปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และพนักงานดับเพลิง ออกรับงับเหตุต่อไป

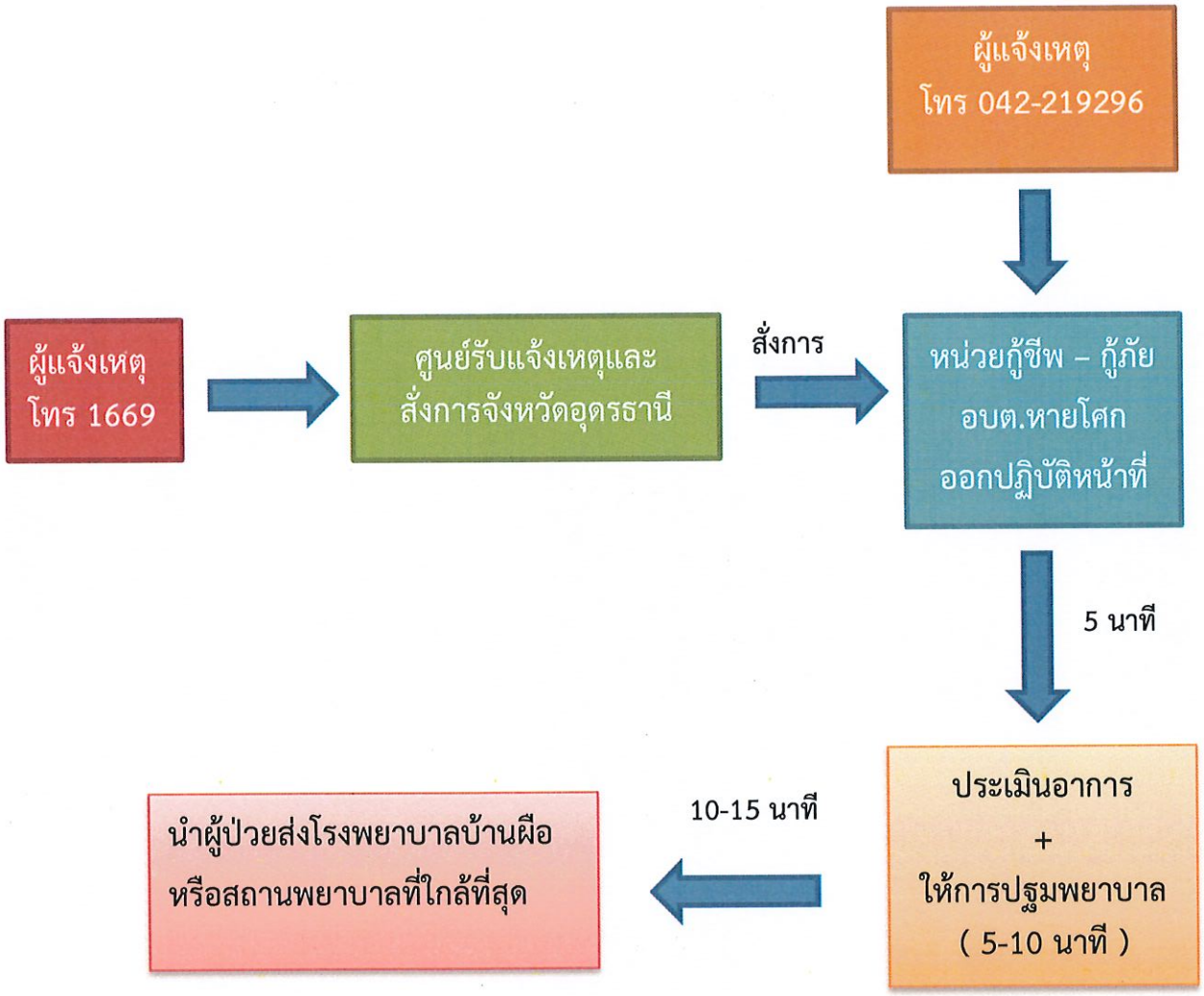
(๕) นอกเหนือจากภารกิจที่กล่าวมา หากมีการร้องขอความช่วยเหลือ ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ฉุกเฉิน จดบันทึกข้อมูล รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

๑๐. การติดตามและประเมินผล

๑. แต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล ทำหน้าที่รับผิดชอบการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานการแพทย์ฉุกเฉินโดยให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ กำหนดตัวชี้วัดหรือมาตรฐานการดำเนินงาน กำหนดแผนการติดตามและประเมินผล กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินการติดตามและประเมินผล เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับตัวชี้วัดหรือเกณฑ์มาตรฐาน และปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผล

๒. กำหนดกรอบหรือแนวทางในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการแพทย์ฉุกเฉิน การกำหนดกรอบหรือแนวทางการติดตามและประเมินผลควรให้มีความครอบคลุมตามตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

สรุปขั้นตอนการรับแจ้งเหตุและออกปฏิบัติหน้าที่
งานการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ – กู้ภัย) องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก

ขั้นตอน การแจ้งเหตุ ผ่านหมายเลข 1669

ประชาชน : กดเบอร์ 1669

1669 : สวัสดีครับ 1669 ศูนย์รับแจ้งเหตุจังหวัด .....ยินดีให้บริการครับ/ค่ะ
แจ้งเหตุอะไร ครับ
ขอทราบสถานที่เกิดเหตุ ครับ
จำนวนผู้บาดเจ็บกี่ราย มีอาการเป็นเช่นไรบ้าง (รู้สึกตัวหรือไม่ ยังหายใจอยู่หรือไม่ พูดได้ เดินได้ หรือไม่ มีบาดแผลที่ไหนบ้าง)
ขอทราบเบอร์ติดต่อกลับครับ

ประชาชน : แจ้งเบอร์ติดต่อกลับ พร้อมให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่

1669 : ให้คำแนะนำเบื้องต้น ในการดูแลผู้ป่วย และแจ้งว่า รถกำลังออกไปรับ ให้ออกมาแสดงตัวเมื่อรถไปถึง

สพฉ.

เจ็บป่วยฉุกเฉิน 1669

www.niems.go.th

